

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนบ้านทุ่ม (ทุ่มประชาชนุเคราะห์)
ชื่อผู้วิจัย	นายสันติ มุ่งหมาย
หน่วยงาน	โรงเรียนบ้านทุ่ม (ทุ่มประชาชนุเคราะห์)
ปีที่วิจัย	พ.ศ. 2562-2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูโรงเรียนบ้านทุ่ม (ทุ่มประชาชนุเคราะห์) 3) เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และ 4) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนบ้านทุ่ม (ทุ่มประชาชนุเคราะห์) ดำเนินการด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research & Development: R&D) ผสมผสานการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นครูผู้สอนโรงเรียนบ้านทุ่ม (ทุ่มประชาชนุเคราะห์) ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 30 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านทุ่ม (ทุ่มประชาชนุเคราะห์) ปีการศึกษา 2562 จำนวน 597 คน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 624 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบบันทึกการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย 2) แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 3) แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 4) แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 5) แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 6) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีดังนี้ (1) แบบประเมินภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) (2) แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถในการคิด (3) แบบประเมินผลงานการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) (4) แบบเขียนสะท้อนผลการเปิดชั้นเรียน (Open Class)

(5) แบบเขียนสะท้อนคิดการประชุมถอดบทเรียน (6) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า PNI_{modified}

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ คือ 1) การมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 2) การเป็นครูผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3) การพัฒนาตนเองและเพื่อนครู และ 4) การมีความรู้ความเข้าใจในการใช้หลักสูตร องค์ประกอบโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.74 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน 2) การมีภาวะผู้นำร่วมกัน 3) การทำงานเป็นทีมร่วมมือร่วมพลัง และ 4) การสนับสนุนชุมชน องค์ประกอบโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.79

2. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูโรงเรียนบ้านท่อม (ท่อมประชานุเคราะห์) โดยรวมครูมีภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.44 สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูโรงเรียนบ้านท่อม (ท่อมประชานุเคราะห์) อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.70 ทุกองค์ประกอบมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ค่า PNI=0.34-0.40 สภาพปัจจุบันของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูโรงเรียนบ้านท่อม (ท่อมประชานุเคราะห์) มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.50 สภาพที่พึงประสงค์ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูโรงเรียนบ้านท่อม (ท่อมประชานุเคราะห์) อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.76 ทุกองค์ประกอบมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ค่า PNI=0.26-0.42

3. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่พัฒนาขึ้น มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) เนื้อหาของรูปแบบ 4) กระบวนการของรูปแบบ 5) การประเมินผลของรูปแบบ โดยรวมมีความถูกต้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.87 มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.72 มีความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.84

4. คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ที่จัดทำขึ้น โดยรวมมีความถูกต้องเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.86 มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.81 มีความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.87

5. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนบ้านท่อม (ท่อมประชานุเคราะห์) ปีการศึกษา 2563 ปรากฏผล ดังนี้

5.1 ครูโรงเรียนบ้านท่อม (ท่อมประชานุเคราะห์) ร้อยละ 93.33 มีภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในระดับดีมาก ครูร้อยละ 6.67 มีภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในระดับดี ครูทั้ง 30 คน มีผลงานการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คนละ 2 หน่วยการเรียนรู้ ครูร้อยละ 90.00 มีผลงานการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในระดับดีมาก ครูร้อยละ 10.00 มีผลงานการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในระดับดี และครูโรงเรียนบ้านท่อม (ท่อมประชานุเคราะห์) มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.81

5.2 นักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนบ้านท่อม (ท่อมประชานุเคราะห์) ร้อยละ 88.62 มีสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถในการคิด ในระดับดี-ดีเยี่ยม

5.3 ข้อค้นพบจากใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนบ้านท่อม (ท่อมประชานุเคราะห์) สรุปได้ว่าการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นการพัฒนาครูสู่ผู้เรียนโดยใช้ห้องเรียนจริงเป็นฐานการพัฒนา ครูได้ร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครูทำงานเป็นทีม ได้พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความขยันเอาใจใส่ ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ครูมีภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสื่อวัสดุ อุปกรณ์เพียงพอ และเอื้อต่อการทำกิจกรรมของผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงร่วมกันเป็นทีม กล้าแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน แบ่งงานกันทำด้วยความรับผิดชอบ มีความสุขในการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้สร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ สามารถนำเสนอผลงานจำแนกข้อมูล จัดหมวดหมู่ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ สรุปเป็นองค์ความรู้ได้ ผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านความสามารถในการคิด ผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนทั้งในด้านการดูแลระบบการอำนวยความสะดวก และการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) บรรลุผลสำเร็จ สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขคือการแบ่งกลุ่มผู้เรียนแต่ละกลุ่มควรมีสมาชิก จำนวน 3-4 คน จะทำให้ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมรับผิดชอบการทำงานอย่างตั้งใจ ร่วมกันทำงานได้เสร็จทันเวลา ครูผู้จัดการเรียนรู้ควรคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย สิ่งสำคัญที่ควรเพิ่มเติมคือการสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอ และสร้างขวัญกำลังใจให้สมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)